

Nasjonale føringer for nettbaserte hjelpemidler til eksamen i videregående

Skoleeiere skal i samarbeid med skoleledere sørge for at alle eksamenskandidater har tilgang til et avgrenset antall nettbaserte hjelpemidler under sentralt gitt eksamen for videregående opplæring.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 01.03.2024

[Se oversikt over nettbaserte hjelpemidler for videregående \(hos Vigo IKS\)](#)

Utdanningsdirektoratet fastsetter hvilke hjelpemidler som er tillatt å benytte under sentralt gitt skriftlig eksamen (se [§ 3-23 i forskrift til opplæringsloven](#) og [forskrift til privatskoleloven](#)). Fra våren 2018 gjelder nye, obligatoriske nasjonale føringer for hjelpemiddelbruk til sentralt gitt eksamen i videregående opplæring. Føringerne gjelder for alle videregående skoler. Alle offentlige skoler skal tilby de nettbaserte hjelpemidlene som står på fylkeskommunenes felles oversikt.

Disse føringerne gjelder kun nettbaserte hjelpemidler. Som tidligere kan kandidatene også bruke hjelpemidler som er på papir eller som er tilgjengelig offline.

Informasjon til skoleeiere ved private skoler

De nasjonale føringerne for nettbaserte hjelpemidler gjelder også for private skoler, selv om det er noen forskjeller. Private skoler som følger nasjonal sentralt gitt eksamen er forpliktet til å tilby et avgrenset utvalg nettbaserte hjelpemidler til eksamen. For å unngå store ulikheter mellom skoler, anbefaler vi at

private skoler bruker oversikten som er utarbeidet gjennom det fylkeskommunale samarbeidet. Skoleeier har anledning til å lage sin egen oversikt, men antall nettbaserte hjelpemidler til sentralt gitt eksamen skal samlet sett ikke overstige antallet på fylkeskommunenes oversikt.

Utover dette gjelder de samme føringene for skoleeiere og skoleledere for private skoler.

Målsettingen for føringene er

- å sikre en mest mulig rettferdig og lik eksamensgjennomføring
- at kandidatene skal ha tilgang på kjente hjelpemidler som benyttes i opplæringen
- å bidra til at forskjellen mellom skoleeiere ikke blir for stor

Eksamensoppgavene er fortsatt utformet på en slik måte at det ikke er nødvendig å bruke en bestemt nettressurs eller annen kilde for å kunne svare på oppgavene. Hjelpemidler under eksamen skal være en støtte dersom kandidatene for eksempel har behov for å sjekke stavemåter og fakta, eller henvise til kilder når de svarer på oppgavene.

Fylkeskommunale skoleeiere har utarbeidet en felles oversikt over hvilke nettbaserte hjelpemidler som skal være tilgjengelig til sentralt gitt eksamen. Oversikten er laget av en arbeidsgruppe på bakgrunn av forslag som hver enkelt fylkeskommune har innhentet fra sine skoler. Den skal justeres årlig.

Nasjonale føringer for nettbaserte hjelpemidler

Føringene beskriver hva skoleeiere og skoleledere har ansvar for.

Skoleeiers ansvar

Tilgang til de samme hjelpemidlene for alle eksamenskandidater

Fylkeskommunene skal sikre at alle elever, voksne deltakere og privatister har tilgang til de nettbaserte hjelpemidlene som finnes på den samlede oversikten for alle fylkeskommunene.

Skoleeier skal formidle den samlede oversikten til skoleledelsen i god tid før eksamen.

Ikke mulighet for samhandling eller kommunikasjon

Skoleeier skal sørge for at de nettbaserte hjelpemidlene ikke åpner for mulighet til kommunikasjon, og at kandidatene ikke har åpen tilgang til internett. Ordbøker skal ikke ha mulighet for oversettelse av fraser eller hele setninger.

Tillegg til den samlede oversikten

Nettbaserte hjelpemidler og lisenser som er kjøpt inn på skolenivå, kommer i tillegg til oversikten som er felles for alle fylkeskommuner. Det samme gjelder nettbaserte hjelpemidler som brukes til særskilt tilrettelegging for enkeltelever.

Administrative og tekniske løsninger som er nødvendig for gjennomføring av eksamen, skal heller ikke oppgis i oversikten over tillatte nettbaserte hjelpemidler.

Under eksamen kan det være stor pågang på enkelte nettsider, og det kan føre til at nettsidene henger eller oppleves som trege. Et tiltak for å forebygge slike problemer kan være at skoleeier for eksempel åpner for flere ordbøker.

LEXIN-ordbøkene er laget spesielt for minoritetsspråklige elever. Vi gjør oppmerksom på at ordboken i språkene norsk bokmål og nynorsk per nå ikke er godkjent av Språkrådet til bruk i opplæring og under eksamen for andre elever.

Skoleleders ansvar

Skoleleder skal

- sørge for at kandidatene har tilgang til oversikten skoleeier har utarbeidet for sine skoler
- der det er relevant, sørge for at kandidatene har tilgang på de lisensbaserte læremidlene som skolen benytter i sin opplæring, og at de er sikret mot samhandling og kommunikasjon
- sørge for at kandidatene i god tid får informasjon om hvilke hjelpemidler de kan bruke på eksamen, og at de får opplæring i hva som er hensiktsmessig hjelpemiddel- og kildebruk under eksamen
- gi årlig innspill til skoleeier om nettbaserte hjelpemidler som er aktuelle til eksamen

På samme måte som tidligere må offline-programmer som kreves i enkelte fag, for eksempel graftegner, være lastet ned på hver PC i forkant av eksamen.

Det er fremdeles skoleleders ansvar å sørge for særskilt tilrettelegging under eksamen etter søknad (se §3-29 i forskrift til opplæringsloven og privatskoleloven).

Mulige konsekvenser dersom kandidatene ikke får tilgang til de nettbaserte hjelpemidlene

Dersom skoleeier eller skolen ikke ivaretar føringene for nettbaserte hjelpemidler, kan det bli regnet som formell feil under eksamensgjennomføringen. Utdanningsdirektoratet kan i så fall annullere eksamen (se § 3-34 i forskrift til opplæringsloven og forskrift til privatskoleloven).

Dersom skoleeier i forkant av eksamen er kjent med at nettilgangen under eksamen vil være svært dårlig, bør skoleeier sørge for en reserveløsning. Dette kan for eksempel være å legge hjelpemidlene offline.

Bakgrunn for de nasjonale føringene

Siden innføringen av Læreplanverket for Kunnskapsløftet har det vært en utvikling mot at stadig flere læremidler, oppslagsverk og ordbøker blir nettbaserte. Fra våren 2015 ble det derfor åpnet for at kandidater kunne få tilgang til noen utvalgte nettbaserte hjelpemidler under eksamen. Fra våren 2017 var det obligatorisk for skoleeiere og skoleledere å tilby et avgrenset utvalg nettbaserte hjelpemidler og samordne for skolene. Våren 2018 har fylkeskommunene samarbeidet om en felles oversikt og det er innført nye nasjonale føringene.